

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

17 Auctor sit Papa, so concilium celebretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

alia Hispania, quorum hic nulla mentio.
 2 ¶ Ante Nicenam] Sic est emendatum ex Anselmo, & Beadeldi, & Vaticana collectione. Non ante legatur Anriochanum. In collectione tamen Ispidori impressa legitur quidem Nicenam, sed deest vox, ante. Sic autem legendum est, quemadmodum est emendatum, ostendunt verba, qua ipsius Nocesariensis concilium antecedit, dicitur de d'v' q' p'p' in r'io c' de d'v' q' p'p' r'io d' c' de N'agie r'io d' v' q' p'p' r'io d' c' qui canones posteriores quidem Ancyrans, anteriores autem Nicenas sunt, quo loco in collectione Ispidori impressa mendosum est. Et hi quidem canones secundum sunt eorum, qui in Ancyrâ, & Cafarea expositi sunt, relictis canonibus de Cafarea, quare in recentioribus editionibus conciliorum omissum est. Similis error est in codice canonum Mozontino.

3 ¶ Sexaginta] In codice canonum lx. episcopi reperuntur subscripsi: sed postea additur, & ceteri, & subscripserunt omnes episcopi diversarum provinciarum, vel civitatum, num. cxx. Sixtus lib. 2. cap. 16. in eo concilio ex vicinioribus partibus episcopi circiter ccc. convenisse dicitur, ex Orientis vero lxxvi. qui eadem sessionem fecerunt. Idem Theodorus lib. 9. cap. 12. & Tripertita. Theodorus autem lib. 2. cap. 7. docet ex antiquis narrationibus; episcopo ccl. convenisse. Omnia & in hi, & Pannor. & canonum numerus multus sunt emendata. Sed in monumentis suis vixisse est ratum: varietates: nomina autem scribi diligenter sunt observata.

4 ¶ Et Ianuarius] Anselmus habet ut Gratianus. In collectione indicata est, & Vincentius Capuanus episcopus, & S. R. E. Legatus extiterunt. In concilio ipsi episcopi nominantur Ianuarius episcopus. In subscriptione vero in codice canonum, non nominatur, sed tamen Vincentius Capuanus S. R. E. Legatus, & Calpurnius Deputatus legatus S. R. E.

5 ¶ Septima] Hic numeratur tantummodo unica synodus Carthaginensis, qua habetur in codice canonum; de qua inferius xxx. de q. de libelli. dicitur.

6 ¶ Epanensis] Ita emendatum est ex aliquo manuscripto, & collectione Ispidori Vaticana. Nam antea legatur, Epanensis. Verum tamen in concilio Epanensis impressi nullus Casarius nominatur: sed Aviti primus est nomen.

7 ¶ Septimadecima] Hic numerantur tria concilia Ancyranse, quorum hec in concilio ingressu indicia inventiuntur. In quinto Ancyranse, subscribitur primo loco Aurelius Ancyranus. In primo inter alios legitur nomen Melanii Relectensis. In tertio subscribitur quarto loco Alivius episcopus Antiochenus.

C. XII. ¶ Epistola Athanasii postulantis capitula Nicenae concilii. Sed quod Nicenae synodus xx. canones supra statuisse dicitur, consensum videtur ei, quod in epistola Athanasii invenimus. Scribit enim Athanasius a Alexandrino episcopo Marco Papasita dicens.

Septuaginta Nicenae concilii capitula quae de praeterito omnium episcoporum attuli, quae sunt igne combusta, optinamus, ut à vestra sanctae sedis auctoritate percipere per praesentes legatos mereamur. Item b. Trecentibus nobis octoginta capitula in memorata synodo tractata sunt; quadraginta à Graecis, Graeca edita lingua; & quadraginta à Latinis, similiter Latina edita lingua. Sed vnum est cccxviii. episcopis & Spiritu sancto repletis, & maxime jam dicto Alexandro, & Apostolicae sedis Apoverfariis, ut decem capitula adjuvantur

allis, atque congruis locis infererentur, & ad formam lxx. discipulorum, vel totius orbis terrarum linguarum, septuaginta tantum & tam excellentis concilii fierent capitula, quae omnem Christianorum informarent orbem.

¶ Septuaginta] Ex hoc Athanasii verbis constat, non omnes Nicenae synodi canones, aut Graecis, aut Latinis nunc haberi. Et Iulius Papa. ad orientales, & Innocentius Victorius, & alii multi ex illa canonibus citant, qui non sunt in his viginti, quae in manibus omnium versantur. De qua re scribit Ispidorus in praefatione, conciliorum tomis inserta. Et ex epistola quadam Gregorii decimo ad Regem Armeniorum, cum concilium Lugdunense indixisset (quam manuscriptam habet Cardinalis Serletus); intelligitur integrum Nicenae concilium in lingua Armeniorum eo tempore extitisse, Sic enim scribit. Quia verò multipliciter expedit, ut in eisdem celebratione concilii; antiquorum conciliorum copiam habeamus; celsitudinem regiam rogamus, & hortamur attentè, quatenus integrum Nicenae concilium, & alia concilia, quae habere dicitis in Armenica lingua, cum aliquibus peritis interpretibus, nobis cum ea, qua poteris, celeritate transmittas. Tunc quosque, & Alexandria inventi sunt octoginta canones Arabice scripti, sub nomine huius concilii, qui Romae in Arabica, & Armenica lingua scripti penes eundem Cardinalem Serletum sunt; & nuper citati in Latina lingua conversi sunt, & impressi.

Quomodo ergo viginti tantum capitula in Nicenae synodo statuta dicuntur, cum septuaginta capitula (ut Athanasius scribit) in ea statuta monstrantur? Hic ita respondetur: Capitulum Nicenae synodi quaedam in desuetudinem abierunt: viginti tantum in Romana ecclesia habentur.

C. XIII. ¶ Nicenae concilii viginti tantum capitula habentur. Vide Stephanus Papa scribit, dicens Luytho b. episcopo Mozontino.

Viginti tantum capitula Nicenae synodi in sancta Romana ecclesia habentur; sed quo neglecta alia defecerint, ambiguum est. Plurimum arbitrantur ea Antiocheno concilio esse inserta.

¶ Apud Iovem parte quarta, cap. 232. habetur magis integrum hoc caput; Capitula Nicenae concilii testimonio Athanasii septuaginta in figuram septuaginta discipulorum scripta non dubitamus; à quibus viginti tantum in ecclesia sancta Romana, & quae sequuntur.

C. XIII. ¶ Auctoritate Apostolica Sardinense concilium recipitur. Sardinense quoque concilium auctoritate Nicolai Papae recipitur. Vide idem scribit Clero b. Constantinopolitano.

¶ Quod dicitis neque Sardinense concilium, neque de cetera alia vos habere sanctorum Pontificum, non facile nobis facultas credendi tribuitur, maxime cum Sardinense concilium, quod penes vos in vestris regionibus actum est, & omnis ecclesia recipit, qua ratione convenit, ut hoc sancta Constantinopolitana ecclesia abjiceret, & ut dignum est, non retineat.

DISTINCTIO XVII. ¶ Generata concilia quorum tempore celebrata sint, vel quorum auctoritas ceteris praevaleat sanctorum auctoritativis supra monstratum est. Auctoritas vero congregatorum conciliorum penes Apostolicam sedem est.

C. I. ¶ Absque Romani Pontificis auctoritate Synodus congregari non debet.

a Ivo par. 4. cap. 232. Pannor. lib. 2. cap. 167. b al. chisto. c Habetur in epistola 6. quae prima ad Pbatium est, Ivo par. 4. cap. 135. Pannor. lib. 2. c. 117. ver. quod dicitur. d. al. decretalia vos. e al. conveniat.

Vnde Marcellus Papa scribit Maxentio 1.
Synodus a Episcoporum absque hujus sancte sedis auctoritate (quamquam quosdam Episcopos possit congregare) non potest regulariter facere. Neque a ullum Episcopum, qui hanc appellaverit Apostolicam sedem, dammare, antequam hinc sententia definitiva procedat. Nam si secularis in publicis judiciis libellis utitur appellatoris, quanto magis sacerdotibus hac eadem agere licet, qui super illos sunt? De quibus dictum est, [Ego b dixi, Dii estis.]

1 ¶ Maxentio. Antea legebatur, Maxentio Episcopo, In tomis autem conciliorum in epistola inscriptione est, ad Maxentium tyrannum, sed in principio Epistola est, Marcellus Maxentio, qua lectio vis est retinenda.
2 ¶ Neque ullum Episcopum) Hinc usque ad finem non habentur in aliquot manuscriptis Gratiani exemplaribus.

C. II. ¶ Non est ratum concilium, quod auctoritate Romana ecclesia solum non fuerit.
Item Iulius Papa primus in scripto contra orientales pro Athanasio c. xxix.

Regula e vestra nullas habet vires, nec habere poterit: quoniam nec ab orthodoxis Episcopis hoc concilium actum est, nec Romana ecclesia Legatus d' interfuit, canonibus precipientibus, sine ejus auctoritate concilia fieri non debere. Nec ullum ratum est, aut erit unquam concilium, quod non solum fuerit ejus auctoritate.

C. III. ¶ Nullus usquepote concessit Romana ecclesia.

Item Damasus Papa 1. ad Stephanum epist. 3.
Hic solum sedit f' comessa nullus usurpare sine ejus consensu praesumat, qui non vult honore ecclesiastico indignus, ut contemptor, judicari.

C. IIII. ¶ Absque Apostolica sedis auctoritate synodus particularem contra universalem aliquibus congregare non licet.

Item Gregorius 8 1.
Nec b licet alicui aliquando, nec licet particularem synodum a congregare: sed quoties aliqua de universali synodo aliquibus dubitatio nascitur, ad recipiendam de eo, quod non intelligunt, rationem, aut sponte ii, qui salutem anime suae desiderant, ad Apostolicam i sedem pro recipienda k ratione conveniant, aut si forte (sicut de talibus scriptum est m) [Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnit.] ita obstinati, & contumaces extiterint, ut doceri non velint, eos ab iisdem Apostolicis sedibus aut attrahi ad salutem quoquomodo necesse est, aut ne aliorum perditio esse possint) secundum canones per seculares comprimi n potestates.

1 ¶ Gregorius] Hoc procul dubio est Pelagii, sicut ab Anselmo & Ivone citatur. Sunt autem apud Gratianum multa capita ex Pelagio hujus argumenti, ad Apostolicas sedes recurrendum esse, cum inferiores Episcopi, aut quorvis alii cognoscere desiderarent, quid in aliqua universali synodo esse constitutum, & velle illos condemnandos, qui Apostolicis sedibus non communicant, ut 23. q. 1. c. non vos, &c. de Legationibus. Ex hoc autem capite, nec licuit, & capite, istud 11. q. 1. habetur integra epistola Pelagii, quemadmodum ab Anselmo refertur. Verum in Polycarpo citatur ex Gregorio, & in margine est additum, ad Episcopos Mauritaniam. Atque in summariis capitum distans ipse Pape.

a Ansel. lib. 2. cap. 60. Ivo part. 2. cap. 140. Polyc. lib. 1. cap. 1. tit. 13. b Palm. 21. c Ansel. lib. 2. cap. 47. Polyc. lib. 1. cap. 17. d al. legatos. e sancta. f Ansel. lib. 1. cap. 55. Polyc. lib. 1. cap. 39. Ansel. lib. 12. cap. 43. Polyc. lib. 1. c. 14. i Apostolicae sedis. Ivo. k al. percipienda. l al. quibusdam. m Provi. 19. n al. opprimi.

qui habetur lib. 2. Registi Gregorii septimi, inter cetera hoc est, quod nulla synodus absque precepto summi Pontificis debet generalis vocari.

2 ¶ Synodum] Apud Anselmum, Ivonem, & in Polycarpo adduntur haec, ad iudicandum universalem synodum. Hoc enim est, quod prohibetur hic a Pelagio. Multi enim eo tempore aut ignorantia, aut animi perturbatione adducti volebant quantum concilium recipere. (Sicut de re B. Gregorius, lib. 6. epist. 12. & alibi sap.) & particularem synodum universalem, ac solum Apostolicarum auctoritati praesentant. Itaque hoc capite non prohibet Pelagius, sive Gregorius, ne episcopi possint diocesanas, & Metropolitanas provinciales synodos convocare, sed ne ipsa ad iudicandum universalem synodum congregent, atque ita in vtriusque emendationem.

C. V. ¶ Non est concilium, sed conventiculum, quod sine sedis Apostolicae auctoritate celebratur.

Item Pelagius Papa II. Episcopis, qui convenerant ad illicitam vocationem Iovanni Constantinopolitani, epist. 1. cap. 1.

Multis & denuo Apostolicis, & canonicis, atque ecclesiasticis instrumitur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis concilia celebrari. Quapropter, ut jam dictum est, recte non concilium, sed conventiculum, vel conciliabulum cassatur, & quidquid in eo actum est, irritum habetur, & vacuum. Vos quoque deinceps videte, ut nullius hortatu talia praesumat, si Apostolicis, sedis communicatione carene non vultis. & infra b. ¶ Si vero in qualibet provincia ortu fuerint quae siones, & inter ipsius provinciae episcopos discrepare coepit ratio, atque inter ipsos dissidentes non conveniat, ad maiorem tunc sedem referantur. Et sic facile, & iuste non discernuntur, ubi fuerint synodus regulariter congregata, canonice, & iuste judicentur. Majores vero & difficiles e quationes (ut sancta synodus statuit, & beata confiterendo exigit) ad sedem Apostolicam semper referantur.

C. VI. ¶ Provincialia concilia sine Romani Pontificis praesentia pondere carent.
Item Symmachus Papa.

Concilia d sacerdotum ecclesiasticis legibus quoniam decreta per provincias, quia praesentiam Papae non habent, validitatem perdidit. Legibus & iustitiam, aliquando in illis praeter Apostolicam auctoritatem aliquid constitutum, & non de majoribus negotiis ad consultationem s, si quid occurrerit, praefata sedis arbitrio fuisse servatum?

1 ¶ Perdiderunt] Hic in libello Emodi in recentioribus editionibus est nota interrogatio. Sunt enim verba veterum Symmachii, hoc tanquam absurdum quidpiam obijciunt. Quibus Emodius in sequentibus verbis respondet, Legite, &c.

2 ps ¶ [Hinc etiam cum auctoritas Theoderici Regis ex diversis provinciis ad urbem Romam sacerdotes convocare praecipisset, ut sanctum concilium iudicaret de iis, quae venerabilis Papa Symmacho, praefati Apostolicae sedis ab adversariis ipsius dicebantur impingi, Liguria, & Aemilia, seu Venetiarum Episcopi fugerunt ipsam, qui dicebantur impetitus, debere synodum convocare scientes, quia ejus sedis, primus Petri Apostoli, deinde secuta iussione B. Domini, conciliorum convocandorum auctoritas singularem in ecclesia tradidit potestatem, nec aucto-

a Ansel. lib. 1. cap. 36. Polyc. lib. 1. cap. 14. b Cap. c. al. difficile. d in lib. Enno. pro defensione 4. & 5. Synod. sub Sym. Papa Ivo part. 4. cap. 142. Ansel. lib. 2. cap. 16. Polyc. lib. 1. tit. 7. e al. Legite. f collationem] orig. Verba omnia supra sunt ex quarta synodo Romana sub Symmacho, g iussione.] Varii. cod. & Niclaus ad districtum Imper. pag. 101.

de illis fatis antequam innotesceret iudicio.] & infra. [¶ Ad hoc breuiter Res. Deo adspirante respondit, synodus esse eorum in tanto negotio sequenda. prescribere, nec aliquid ad se stare uolentiam de ecclesiasticis negotiis pertinere, committenti eorum potestati Pontifici, ut suis proposuissent uolent. eandem uolentiam, sine illis, quod magis potestatem uale deliberarent, diuina uolentiam, uenerandi presbiteri concilia pax in. ciuitate Romana daretur. episcopi uero in synodo residentem, congregati auctoritate eadem synodum dixerunt: Synodus Papa sedis Apostolica presul ab his quibusdā episcopis b. impetrans, quantum ad honorem esset, si conuenerit, & libere, cuius causam totam Deo iudicio referuamus.] & infra. [¶ De clericis uero memorati Pape, qui ab episcopo suo ante tempus eorum regulas discesserunt, & schismata fecerunt, hoc fieri decernimus, ut e. illi satisfaciens episcopo suo miserentia conuenerit & officio ecclesiastico se quideam restituit. ibidem infra. [¶ Laurentius ecclesie Mediolanensis episcopus huius status uisus, in quo totam causam Deo iudicio committimus, subscripsit. Petrus ecclesie Ravennatis episcopus sub eodem uerbo subscripsit, & post eum septuagintaque episcopi. Ad id clerici sui pax in urbe reformanda misericorditer, & distansare factam diliguntur. ¶ Hoc quoque notandum est, quod in hoc concilio, & in illa synodo Synodici Pape, ante Ravennatam episcopi Mediolanensis subscripsit, & respondisse legitur: ex quo & facta pragmatice ante eum habere colligitur.

C. VII. An eum Gregorius primus, lib. 7. reg. episcopi Synagoga episcopo Augustiniano.

Episcopus d. secundum ordinationis sue tempus, siue ad considerandum in concilio, siue ad subscribendum, ut in quilibet alia re: sua attendere loca decernimus, & siuam sibi prerogatiuam ordinem vindicare.

Item tempus ordinationis non ad ecclesias, sed ad personam referunt, sicut ex consuetudine Cardinalium sancta Romana ecclesie, & episcoporum uniuersaliumque provincia euidenter apparet.

DISTINCTIO XVIII.

Episcoporum igitur concilia, ut ex premisis apparet sunt innotescit ad determinandum, & constituendum, non autem ad corrigendum. Sunt enim necessaria episcoporum concilia ad extirpationem, & correctionem, que est non habent cum constitutione, e. habent tamen auctoritatem imponendi, & iudicandi, quod illa statuta sunt, & generaliter, seu specialiter obseruari preceptum.

C. I. PALEA. I.

Ex Cabilonensi concilio, cap. 6.

Placuit f. ut conseruato Metropolitanu primatu ceteri episcopi secundum suam ordinationis tempus alius alii deferat: & locum.

¶ In peruersis Gratiani codice palea hoc est in extremo preteritoa distulibitum, conuenit, cum ultima illius capite, episcopos. Ex Cabilonensi autem citant, etiam ceteri collectores. extat uerum Bracarensi primo, cap. 2. & concordat cum cap. 23. concilii Mediuani, & cap. 23. concilii Africani.

C. II. ¶ Bini conuentus per singulos annos ab episcopo celebrantur.

Unde Leo. episcopus. c. 7. Anastasio Thessalicensi episcopo.

¶ Christiani omnibus reddentur. orig. ibid. inf. b. al. presbiteri, orig. e. u. ex satisfaciens episcopo suo miserentia subscripsit. orig. d. Anselm. b. c. 124. e. al. conseruandi. i. Baroci. d. lib. 6. 31. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

De a conciliis autem episcopatus non aliud indicimus, quam sancti Patres salubriter ordinantur, ut scilicet bini conuentus per annos singulos habeantur, in quibus de omnibus querelis, que inter diuersos ecclesie ordines nasci solent, iudicetur. at si forte inter ipsos, qui presunt, de maioribus (quod absit) peccatis causa nascatur, qua provinciali neque examine definiti, fraternitatem tuam de totius negotii qualitate Metropolitanus curabit intruere, & si coram positus partibus nec tuo fuerit res sopita iudicio, ad nostram cognitionem quidquid illud est, transferatur.

C. III. ¶ Quo tempore concilia episcoporum sint celebranda.

Item ex Nicano concilio cap. 7.

Habeatur b. semel concilium ante dies quadraginta, ut omnibus, si que sunt, simultatibus amputatis mundum, & ieiunium, & solenne Deo possit offerri secundum uero agatur circa tempora autumni.

¶ Mundum] Caput hoc est ex uersione, qua usus est Isidorus. In ea tamen hoc locum est, mundum solenne Deo munus, quemadmodum & in Polycape, & in aliquibus Gratiani codicibus est, mundum, & solenne Deo munus. Græcè est, *ἡνὰ πένθης μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἑορτῆς καὶ ἀπό τῆς Πεντηκστής τῆς ἑορτῆς*, id est, ut omni sublata animi angustia munus purum Deo offeratur.

C. IV. ¶ Ad monum correctionem, & controuersiarum dissolutionem bis in anno episcopale concilium fiat.

Item ex Antiocheno concilio, cap. 20.

Propter ecclesiasticas causas, & que existunt, controuersias dissoluedas, sufficere uisum est bis in anno per singulas provincias episcoporum concilium fieri, semel quidem post tertiam hebdomadam Paschalis festiuitatis, ita ut in quarta hebdomadam, qua consequitur, id est, media Pentecoste, concilium compleatur. Admoneant autem comprovinciales episcopi ii, qui in ampliotibus, id est, in Metropolitanis ciuitatibus degunt, ¶ Secundum uero concilium Idibus Octobris habeatur, qui dies apud Græcos hyperboretai mensis, decimus inuenitur. In ipsis autem conciliis, & presbyteros, & diaconos presentes esse oportet, & omnes quotquot laxos existimant, & synodicam expectare sententiam. Nec liceat aliquibus apud semetipsos concilia sine Metropolitanorum episcoporum conscientia facere, quibus de omnibus causis constat permillum esse iudicium.

¶ Id est, media] antea legebatur, & in medio temporis inter Pascha & Pentecosten, nec multo aliter apud Romanos, id est, medio temporis, &c. Sed, reposita est, hac lectio ex plerisque Gratiani exemplaribus, & collectione Isidori, in qua est hac eadem uersio. Nam ceteri collectores secuti potius uidentur uersionem Dionysii, qua est in codice canonum: quamuis & Burchardus, & Pannerma hoc loco habeant, id est, medio Pentecostes, uel in medio Pentecoste, ubi in uersione Dionysii est, ita ut quarta septimana Pentecostes, uerisimo plane e uerbo Græcè enim est, *ἡνὰ τῆς τετάρτης ἐν ὀκτωβρίῳ τῆς πεντηκστής*.

¶ Compleatur] Vocem ἡνὰ πένθης, Dionysius uertit, conueniat.

¶ Decimus] Profus ex Græco. Dionysius autem, quoniam Burchardus, & Ivo sequuntur, habet, Idibus Octobris, id est, quindodecimo die mensis Octobris, quem hyperboretæum Græci cognominant. In canone autem Apostolorum 37. legitur secundam anni synodum celebrandam esse, ἡνὰ τῆς ἑορτῆς τῆς ἑορτῆς, id est, duodecimo die hyperboretai. Non conuenit autem omnino Latinarum mensis cum Græcorum satis constat. Suidas quidem scribit a-

a. Ezech. l. 1. c. 43. I. u. p. 4. c. 2. 1. Pann. l. 4. c. 13. Poly. l. 9. tit. 19. b. Poly. l. 3. tit. 19. c. Burchard. l. 2. cap. 44. I. u. p. 3. c. 1. 1. Pann. l. 4. c. 13. Poly. l. 3. tit. 19.

